

ירמיהו מ"ח

1. בראשית י"ט

(לו) וַתִּהְיֶינָה שְׁתֵּי בָנוֹת לוֹט מֵאֲבִיהֶן :
(לז) וַתִּלְד הַבְּכִיָּה בֶן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מוֹאָב הוּא אֲבִי מוֹאָב עַד הַיּוֹם :

2. בבא קמא ל"ח.

ויאמר ה' (אל משה) [אל] אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה וכי מה עלה על דעתו של משה לעשות מלחמה שלא ברשות אלא נשא משה ק"ו בעצמו אמר ומה מדינים שלא באו אלא לעזור את מואב אמרה תורה צרור את המדינים והכיתם אותם מואבים עצמן לא כל שכן אמר לו הקדוש ברוך הוא לא כשעלתה על דעתך עלתה על דעתי שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן רות המואביה ונעמה העמונית.

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה אפילו שכר שיחה נאה דאילו בכירה דקאמרה מואב אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה מלחמה הוא דלא הא אנגריא עביד בהו צעירה דקאמרה בן עמי א"ל הקדוש ברוך הוא למשה וקרבת מול בני עמון אל תצורם ואל תתגר בם כלל דאפילו אנגריא לא תעביד בהו.

3. דברים ב'

וַיִּנָּח וַיַּעֲבֹר דָּרֶךְ מִדְּבַר מוֹאָב :

(ט) וַיֹּאמֶר ד' אֲלֵי אֵל תִּצַר אֶת מוֹאָב וְאֵל תִּתְגַּר בָּם מִלְחָמָה כִּי לֹא אֶתְּנוּ לָךְ מֵאֲרָצוֹ יְרֵשָׁה כִּי לִבְנֵי לוֹט נִתְּתִי אֶת עַר יְרֵשָׁה :

4. רמב"ן השגות סוף ספר המצוות

והנראה אלי בטענה הזאת כי המניעה בתורה היתה לדורות שלא נערוך עמהם מלחמה לקחת מהם ארצם כי היא נתונה להם ירושה לעולם אבל לזנב מהם הנחשלים לא נמנענו בתורה. לאחר שצוה אל תצר את מואב אמר נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים ולא צוה כן במואביים ועמונים מפני שתי פרידות טובות שאני עתיד להוציא מהן.

5. קדמוניות היהודים ספר עשירי פרק ט' פסקה ז'

כי בשנה החמישית לחורבן ירושלים היא שנת 23 למלכות נבוכדנצר, יצא הוא למלחמה על חילת סוריא וכבשה, ונלחם גם במואבים ובעמונים.

6. צדקת הצדיק מ"ז

מז) כל הכוחות הנטועות בכל נפש מישראל אין לחשוב שהוא רע גמור ושצריך להיות הפכו כי אין לך שום מדה וכח שאין בה צד טוב גם כן רק צריך שישתמש בה כפי רצון השם יתברך ואם אינו כפי רצון השם יתברך גם המדות טובות, רעות. כמו שאול שנענש בעבור הרחמנות, ובגיטין (נ"ו). ענותנותו של ר' זכריה בן אבקולס החריבה וכו', ולהיפך אמרו ז"ל (שבת ס"ג.) אם ראית תלמיד חכם נוקם ונוטר כנחש חגרהו וכו' ונחש הוא שורש הרע בכעס. ובתלמיד חכם רצה לומר אשר כל מגמותיו רצון השם יתברך אדרבה הוא טוב מאוד, על דרך שאמרו ז"ל (בראשית רבה ט' ז') טוב מאוד זה יצר הרע. וכן בגאווה (פרק קמא דסוטה ה'). בשמתא מאן דלית ביה :

ולכן הנביאים היו מייללים על אבדן האומות (ירמיה מ"ח ל"ו) לבי למואב וגוי וכיוצא, וחז"ל שבחום על זה במדרש רבה (ריש פרשת בלק כ' א') ובודאי לא חשו על איבוד גופם כי באבוד רשעים רנה [ואולי יהיה לבי על דרך שאמרו ז"ל (שיר השירים רבה ה' ב') הקב"ה לבן של ישראל שנאמר (תהלים ע"ג כ"ו) צור לבבי. ואמרו ז"ל (מגילה י' ע"ב) הוא אינו שש] רק ידוע כל אומה הוא כח מיוחד, שבעים אומות ושבעים כוחות בנפש, וביום ההוא יגדל המספד באבדן היצר הרע גם כן כמו שאמרו בסוכה (נ"ב.) כי יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל וכו', ואז יהיה בכלל. ואבדן אומה פרטית הוא איבוד ממשלת אותו כח פרטי : [ועל דרך שנתאונן קהלת וכן חז"ל שילהי שבת (קנ"ב.) על הילדות ואף על פי ששנינו (קנים ג' ו') זקני תלמידי חכמים וכו' דעתן מתיישבת וכו' ובשמות רבה (סוף פרשה ה' ט') מחשיבות הזקנים, וכן בכמה מקומות. אלא שפסק החמדה והיצר הרע]. וכח בלעם בחציפות שלמדו ממנו חז"ל (סנהדרין ק"ה.) והוא היה ראשית גוים דוגמת משה רבינו ע"ה בישראל כמו שאמרו ז"ל (זוהר ח"ג קצ"ג ע"ב), לכך הכח שהשיג יתוקן בישראל באחרית הימים ובעקבי משיח אז חוצפא יסגא יתגדל ויהיה במעלה :

וכעין זה עי"ע שם פסקה ק"י.